

02 | 2020

-SOS-

MAGASINET

Utgitt av SOS-barnebyer

Testamenterer
bort arven

SIDE 12

Korona
i Afrika

SIDE 15

Fadder-
møtet

SIDE 16

STØTTEN SOM
ENDRER LIV:

Fra gate- barn til syke- pleier

SIDE 4

SOS
BARNEBYER

INNHold 01 | 2020

Fra gatebarn til sykepleier SIDE 4	Koronapandemien SIDE 15	Faddermøtet SIDE 16	Stort og smått SIDE 20
Intervjuet SIDE 10	Fotoreportasjen: Dagsenteret i Peru SIDE 17	Vinn SOS-hunden SIDE 20	24 timer i Mosambik SIDE 22
Testamentariske gaver SIDE 12			

Av hensyn til personvernet er navnene til barna i artiklene i SOS-magasinet endret.

4 tall som teller

SOS-barnebyer er til stede i 136 land og territorier og har program for barn i 129 land. Til sammen får 1,2 millioner barn og voksne støtte gjennom SOS-barnebyer.

65 800

barn og unge bor i SOS-familier/ fosterfamilier eller deltar i ungdomsprogram.

395 000

barn og voksne når vi i våre forebyggende familieprogram.

267 500

barn og unge får skolegang og yrkesopplæring.

209 800

barn og voksne mottok nødhjelp.

Kilde: Årsrapport 2019

@SOS_barnebyer

Følg oss på Facebook, Instagram og Twitter

SOS-barnebyer stiller seg sammen med en rekke andre organisasjoner som krever handling på vegne av alle barnefamilie og enslige mindreårige på Moria-leiren. Bli med i kveld! [#evakuerbarnamorianå](#)
1. april

SOS-barnebyer er svært bekymret for konsekvensene av korona-viruset for barn som lever i marginaliserte familier.
29. mars

I dag lanserer SOS-barnebyer nytt prosjekt som skal bidra til at Kenya, Zambia, Tanzania, Malawi og Uganda skal få bedre systemer for fødselsregistrering i tråd med FNs Barnekonvensjon og FNs retningslinjer for alternativ omsorg.
28. februar

SOS-magasinet utgis av **Stiftelsen SOS-barnebyer Norge**.
Mariboes gt. 13, PB 733
Sentrum, 0105 Oslo.
E-post: sos@sos-barnebyer.no
Telefon: 23 35 39 00

Ansvarlig redaktør: Sissel Aarak
Redaktør: Maarika Wellnitz
Design og layout: Svoel
Trykk: Color Print AS
Opplag: 94 925
Forsidefoto: Nina Ruud
Red. avsluttet: 20.04.2020
Kontonr.: 8380 08 73730
www.sos-barnebyer.no

Omslaget rundt magasinet er produsert med 85 prosent fornybar biobasert råvare. Dermed bevares miljøet gjennom lavere CO2-utslipp. Den er gjenbrukbar og 100 prosent resirkulerbar.

Det skal bli bra igjen

Den siste tiden har satt nasjoner og mennesker over hele verden på en hittil ukjent prøve. Vi har fått testet både solidaritet, innovasjon, beredskap, tålmodighet og tilpasningsevne. Det er i tider som dette vi virkelig ser hvor viktig fellesskapet er for oss mennesker og hvor langt vi er villige til å gå for å beskytte flokken vår.

Koronaviruset gjør ikke forskjell på folk, og har rammet hele verden. Men midlene og muligheten til å slå tilbake, beskytte de svakeste og holde samfunnshjulene i gang, er svært ulike fra land til land.

Derfor er jeg veldig glad for all den støtten vi har fått til SOS-barnebyer fra alle våre støttespillere i Norge. Og jeg blir ydmyk når vi opplever at selv når tidene blir vanskeligere økonomisk, så er fadderskapet og støtten til barna blant de siste utgiftspostene dere kutter.

Det er all grunn til å være ekstra bekymret for de barna som lever i familier som allerede i utgangspunktet er i en utsatt situasjon. Mange barn har allerede mistet foreldrene sine, og blir tatt hånd om av besteforeldre. I SOS-barnebyers familieprogram har 160 000 av barna omsorgspersoner som er over 60 år. Rammer korona de eldste slik det har gjort i Europa, vil mange barn stå uten omsorg etter pandemien. 42 prosent av familiene i familieprogrammene har lav matvaresikkerhet, og økte matvarepriser vil gjøre det vanskelig å dekke barnas behov for mat. Tette og dårlige boforhold og mangel på rent vann gjør det umulig å følge WHO's retningslinjer om avstand og håndvask.

Vi vet at det er mange flere barn og familier som vil trenge vår støtte når pandemien er over.

SOS-barnebyer har vært til stede for

Vi vet at det er mange flere barn og familier som vil trenge vår støtte når pandemien er over.

de aller mest utsatte siden 1949, og har siden da støttet over fire millioner barn og unge i verden. Kamala som du kan lese historien til i denne utgaven av SOS-magasinet er ett eksempel på at det nytter å investere i barna våre. Gjennom å arbeide langsiktig oppnår vi positive samfunnsendringer som bidrar til nødvendig og bærekraftig utvikling.

Så lenge dere fortsetter å støtte dette viktige arbeidet, kan vi fortsette å støtte barn og familier som trenger det verden over. Og etter koronapandemien er dette viktigere enn noen gang. Inkluderer vi de som blir enda hardere rammet enn oss i fellesskapet, kan det bli bra igjen, for oss alle.

Sissel Aarak
FUNGERENDE
GENERALSEKRETÆR

Hovedsamarbedspartnere:

Hovedbidragsytere:

Bedriftspartnere:

Fra gatebarn til sykepleier

Som treåring levde Kamala Tapa (26) på gata i Katmandu. I dag jobber hun som sykepleier i SOS-barnebyen Sanothimi i Katmandu.

Tekst Morten Ødegaard ■ Foto Nina Ruud

På kontoret til sykepleieren Kamala, midt i SOS-barnebyen, sitter en ti år gammel gutt på en stol. – Det gjør ikke vondt, jeg skal bare se om det er noe der. Kamala setter seg godt til rette. Den ene hånden holder lommelykten mens den andre tar et godt tak i øret til gutten. Hun lener seg frem for å se hva som forårsaker smerten i øret. Vennene hans følger spent med.

Kamala er ansatt som sykepleier i SOS-barnebyen i Sanothimi. Etter tre år med fulle arbeidsdager, kjenner hun alle barna godt. Hver dag kommer flere av dem for å bli undersøkt, og det er alltid noen som venter utenfor kontoret. Også gatehundene uten

navn, som alltid følger henne.

Det er en god stemning blant de som venter på å bli undersøkt av Kamala. For selv om jobben hennes er å passe på at alle i barnebyen holder seg friske, at de vokser nok, spiser og har det bra, er det også andre grunner til at barna er trygge på henne. Hun er ikke bare en erfaren sykepleier. Hun vet også hvordan det er å miste foreldrene sine.

Kamala mister faren sin

I 1994 blir Kamala født inn i en vanlig familie i en liten landsby. Med en mor, en far og en storesøster. Ni måneder gammel blir hun syk med lungebetennelse, men fordi hun er jente får hun verken medisiner eller melk.

– Det er stor forskjell på gutter og jenter her i Nepal, ikke så mye i byene lenger, men på landsbygda foretrekker de guttebarn fremfor jentebarn. Jeg liker det ikke, sier Kamala, som i dag er 26 år.

Vanskelig for kvinner

Mange steder i Nepal, særlig på landsbygda, hvor gamle tradisjoner preger samfunnet, er det fortsatt slik at guttebarn foretrekkes fremfor jentebarn. Det er ikke uvanlig at far forlater familien sin hvis han ikke får en sønn. På grunn av høy arbeidsutvandring er det heller ikke uvanlig at far dør i utlandet, ofte som følge av uforsvarlige arbeidskår. Når mor blir

“
Det er stor forskjell på gutter og jenter her i Nepal, ikke så mye i byene lenger, men på landsbygda foretrekker de guttebarn fremfor jentebarn.
”

sittende igjen med foreldreansvaret, uten jobb eller utdanning, har hun få muligheter alene i et land med få utbygde sosiale tjenester. Det er derfor ikke uvanlig at mor også forlater barna for å starte et nytt liv.

Hverdagen til Kamala blir dramatisk endret da faren forlater dem.

– Jeg var tre år gammel da faren min forlot oss, fordi mamma ikke kunne gi ham et guttebarn.

Tøffe år som gatebarn

Kamalas familie ender opp uten inntekt og et sted å bo. Moren er fortvilet, og ser ingen annen mulighet enn å ta med seg døtrene inn til Katmandu for å lete etter arbeid. En

sårbar familie bor nå på gata i en av verdens mest forurensede byer.

Kamala forteller om fire tøffe år som gatebarn i hovedstaden. Hun forteller om netter med frykt, om gatehundene de ga mat, og som beskyttet dem når de sov. Hun forteller om det å være sulten hele tiden og om å ikke kunne gå på skolen.

– Det vanskeligste var å ikke få det mest grunnleggende. At vi ikke kunne spise når vi var sultne, og ikke hadde penger til skolen, selv om vi hadde lyst til å lære.

En håpløs situasjon snur

Situasjonen er på bristepunktet når lillesøsteren til Kamala blir født på

Det var nok bare litt rusk i øret. Det er god stemning blant barna som blir undersøkt av Kamala.

► en lokal skole i nærheten. Rektoren kjenner noen som jobber i SOS-barnebyer, og han ber familien ta kontakt med dem. Det blir starten på veien ut av håpløsheten.

Jentene får begynne på skolen og SOS-barnebyer støtter dem økonomisk. Etter kort tid plasserer lærerne Kamala i 2. klasse, fordi hun lærer raskt.

– Jeg elsket å gå på skolen. Og når jeg hadde tid til overs, leste jeg i bøkene til storesøsteren min. Det var derfor jeg gjorde det så bra på skolen.

Kamala forteller med glødende øyne hvordan hun deltok på alle skolens aktiviteter, som skolekaptein og speiderleder, og at hun elsket danse- og språkkonkurranser.

En håpløs situasjon snur ved hjelp av en rektor, SOS-barnebyers familieprogram og mange faddere i utlandet.

– Du vet, jeg er så stolt over å ha blitt hjulpet av familieprogrammet.

Kanskje min historie kan motivere flere til å støtte SOS-barnebyer. Familieprogrammet blir bare viktigere og viktigere. Ja, for det er mange barn som virkelig trenger hjelp, også de som bor utenfor barnebyen.

SOS-familieprogram

Familier i krise eller i ekstremt vanskelige livssituasjoner kan slite med å dekke barnas behov for omsorg. Familieprogrammet gir blant annet familierådgivning, helseoppfølging og støtte til utdanning og inntektsbringende arbeid, for at foreldrene skal kunne ta seg godt av barna, og ikke minst for å unngå at barna blir overlatt til seg selv eller i verste fall bli forlatt. SOS-barnebyer i Nepal har siden 1994 støttet hundrevis av vanskeligstilte familier, i tillegg til å drive 10 SOS-barnebyer i landet.

“
Det er ofte litt vanskelig å vite hva som feiler dem, fordi de fleste barna her lider etter tap av mor eller far.
”

Tilbake på det stedet familien ofte tilbragte nettene. – Noen har nok kjøpt det og begynt å pusse det opp. Det var ikke så fint her før, forteller Kamala.

– Jeg elsket å gå på skolen, sier Kamala. Flere av lærerne hun hadde som liten jobber fortsatt der, og det hender at hun går innom for å hilse på.

Hver dag på vei hjem går Kamala innom et gatetempel, i et av de mange trafikerte kryssene i Katmandu.

Tilbake i barnebyen

På kontoret til Kamala er guttens øre sjekket. Ingenting farlig, det var nok bare litt rusk som hadde satt seg fast. Utenfor er det flere barn som venter på en undersøkelse, det er tross alt 160 barn som til enhver tid bor i barnebyen.

– Det er ofte litt vanskelig å vite hva som feiler dem, fordi de fleste barna her lider etter tap av mor eller far. Derfor kommer de ofte til meg for å få medisiner, selv om de egentlig ikke trenger det. Bare en liten hode-

pine er nok til at de kommer, for de vil helst slippe å ha det vondt.

Kamala forstår at det kan være flere grunner til fysiske plager. Lengsel og sorg kan kjennes på kroppen som for eksempel som hodepine eller vondt i magen. Men hun forteller at det stort sett går bra med barna i barnebyen, og at selv om de har hatt en vanskelig start på livet, er ikke den generelle psykiske helsen deres noe dårligere enn andre barns. Hun påpeker viktigheten av at de vokser opp med en kjærlig mor, og at de i tillegg har tett

kontakt med barnebyleder og rådgivere med årelang erfaring.

– Vi veileder dem veldig godt, og dermed ordner de stort sett opp i problemene sine selv, så jeg vil si det går bra, sier Kamala mens hun klargjør stetoskopet til neste pasient.

I barnebyen er de voksne opptatt av hva barna liker å gjøre, og hva de ikke liker å gjøre. De ser at barna til tider har det vanskelig. Men de ser også hvor viktig det er å holde på med aktiviteter de trives med, sammen med andre. Det må de, for at de raskere

På vei til jobb, med gatehunden uten navn, som alltid følger henne.

- skal komme seg etter vonde opplevelser og etterhvert stå på egne ben.
- De har veldig gode muligheter til å få et godt liv, men jeg minner dem alltid på at de må gjøre det bra på skolen, fordi utdanningen, det er den de tar med seg herfra, og som gjør at de kan bygge seg et godt liv, sier Kamala.
- Kamala vet. Hun vet at utdanning er viktig. At man må ha tro på seg selv. At man aldri må gi opp. Hun vet også at noen opplever at hverdagen blir for tung. Det skjedde med moren hennes, like etter at Kamala hadde begynt på skolen.

– Den er ikke farlig, den er bare ikke så vant til at folk er snille med den, beroliger Kamala.

Tre søstre blir alene

Selv om Kamalas familie følges opp av familieprogrammet, blir livet og hverdagen etterhvert for tungt å bære for moren, så hun velger å forlate jentene sine. Heldigvis har de blitt eldre, de bor trygt i leiligheten SOS-barnebyer betaler for, de går på skole og gjør det bra. Eldste søsteren

er snart voksen, og tar over rollen som omsorgsperson. SOS-barnebyer vurderer det slik at jentene har det best sammen der de bor.

– Det er på grunn av storesøsteren min vi er her i dag. Hun er en engel. Hun gjorde alt for oss. I dag jobber hun på et cruiseskip i Goa i India, og tjener godt. Lillesøsteren min studerer

i USA. Jeg vet ikke om moren min lever, vi har ingen kontakt. Men jeg elsker henne høyt likevel. Hun forlot oss fordi folk var ekle mot henne. De sa til henne at når døtrene dine gifter seg så blir du alene og ingen vil ta vare på deg, så gå og gift deg på nytt. Og så fant de en fattig blind mann til henne, og hun dro fra oss.

Kamala er primus motor for helsesjekkene som arrangeres i barnebyen, både for de som bor der og for familiene som støttes gjennom familieprogrammet.

SOS-BARNEBYER I NEPAL

- Vi støtter over 16 000 barn, ungdom og voksne gjennom våre programmer.
- 1 900 barn og unge får et nytt hjem i en SOS-familie.
- 9 300 barn og voksne får støtte gjennom forebyggende familieprogram i lokalmiljøene.
- Landet ble hardt rammet av jordskjelvet i april 2015 med over 7 000 omkomne, og dobbelt så mange skadede. SOS-barnebyer har bidratt med nødhjelp og støtte til barn og familier i vår målgruppe. Vi har jobbet med gjenforening av familier, medisinsk og psykologisk hjelp – samt gitt barn uten omsorg et nytt hjem i en SOS-familie.
- SOS-barnebyer jobber aktivt sammen med myndighetene for å påvirke barns situasjon. Landet har utfordringer knyttet til barnearbeid, fattigdom og menneskehandel.

Trøst og aksept er viktig når noen har det vondt, og det hører ofte med til den daglige runden i barnebyen.

For barnas beste

SOS-barnebyers familieprogram skal forhindre at foreldre forlater barna sine. Likevel hender det at barn blir overlatt til seg selv, fordi foreldrene ikke makter, eller at de dør. Hvis barna er små og ikke har annen familie, vil de få tilbud om å flytte inn i en SOS-familie. Eldre barn ønsker

av og til å fortsette og bo sammen i familiens hjem. SOS-barnebyer lytter til barnas ønsker, og vil alltid lete etter løsninger som er til det beste for barna. Kamala og søstrene ble boende sammen i leiligheten utenfor barnebyen.

– Sakte men sikkert vokste vi opp, og fullførte utdanningen vår. Og alt

forandret seg. Nå er det veldig bra. Jeg har et godt liv. Det går også bra med søstrene mine. Takket være støtten fra familieprogrammet holdt vi sammen, og jeg fikk støtte til utdannelsen min. Men bachelorgraden i psykiatri betaler jeg for selv, for nå klarer jeg meg selv, sier Kamala med et stolt smil. ■

VI MØTER
VILDE
ADOLFSSEN

FOTO: OLGA MARIE BRATHAUG

«Fra en annen planet» – om å eie seg selv og sin historie

Ungdommer under omsorg fra barnevernet ønsker ikke å bli sett på som en jobb, eller som noe som må fikses. Altfor mange barnevernsbarn opplever å bli misforstått og forhåndsdomt og føler seg på utsiden av samfunnet. For Vilde Adolfsen var det viktig å kvitte seg med «offerrollen» og ta kontroll over sin egen historie.

Tekst *Marte Wenaas*

Aller først, hvem er barnevernsbarna i Norge?

Barnevernsbarna ønsker selv å definere seg som helt vanlige barn. Dette til tross for at mange har hatt et vanskelig liv der hverken familie, skole, barnevern eller helsevesen har klart å hjelpe dem. Noen av barna har forholdt seg til altfor mange forskjellige ansatte, og flere har opplevd å bli flyttet rundt som en «pakke». I dag er det rundt 55 600 barn og unge i alderen 0-22 år som mottar hjelp fra barnevernet.

Du sier at det å være barnevernsbarn er som å komme fra en annen planet. Hvordan da?

En del barnevernsbarn definerer utenforskapet de føler som å være fra en annen planet. Mange opplever at de har blitt merket som annerledes, og dermed skumle. Å leve med disse fordommene er enormt krevende når man er en ungdom som bare ønsker å være lik alle andre. Jeg tror ikke det er bra for noen mennesker å bli sett ned på, eller oppleve at alt en gjør er feil. En barnehjerne vil som oftest tenke at da kan man jo likeså godt gjøre noe galt, så får de som allerede dømmer deg rett.

LFB er opptatt av at barna skal «medvirke». Hva betyr det?

I LFB snakker vi om brukermedvirkning på tre forskjellige måter: system-, tjeneste- og individnivå. Det vil alltid være medvirkningen på individnivå som er viktigst. Barn har lyst til å mene noe om sitt eget liv, og det er de voksnes jobb å tilrettelegge for det. Man må endre synet på at barnet kun er en barnevernssak, og heller se barnet som et selvstendig individ med egne meninger og rettigheter. Det er også viktig at barn og unge får mene noe om hvordan barnevernet skal se ut både på tjenestenivå, altså i barneverntjenesten og på systemnivå. Disse temaene er noe vi i LFB samarbeider godt med SOS-barnebyer om. Vi jobber med å endre måten barnevernstjenester direkte jobber på.

Hva mener LFB er det viktigste for barna under barnevernet?

Først og fremst trenger barna omsorg og å bli sett for akkurat den de er. For

BAKGRUNN

Leder i Landsforeningen for barnevernsbarn (LFB)

AKTUELL

Jobber for å endre stereotype holdninger til barnevernsbarn og heier frem ungdommers ressurser og potensial.

oss er det viktig å oppleve at vi bor i et hjem hvor noen vil ha oss, og ikke bare et sted vi er til oppbevaring. Noe av det viktigste er at de voksne lytter. Forskning viser at gjennomsnittsalderen for når en ungdom forteller om overgrep er så høy som 17 år. Vi må spørre hvorfor det tar så lang tid for så mange å fortelle om noe så alvorlig. Ett av våre medlemmer fortalte en gang at hun opplevde at ingen voksne hadde turt å spørre henne om hun hadde blitt utsatt for overgrep. Hun tenkte at hvis ingen tok seg bryet med å spørre, så var det kanskje ikke så viktig likevel.

Hvordan fungerer dagens barnevern?

Så lenge barneverntjenestene har for få saksbehandlere kan vi ikke forvente at barn får den tryggheten de trenger. Når de ansatte heller ikke får nok opplæring i problematikken ungdommene sliter med, er det vanskelig å gi god

nok hjelp. Og når samarbeidet mellom barnevern, skole og helsevesen ikke fungerer, fungerer heller ikke barnevernet slik det skal. Samtidig er det viktig å si at svært mange barnevernsbarn også har god erfaring med barnevernet og mener at tjenesten reddet livet deres.

Etter barnevernet, hva da?

LFB har vært forkjemper for at barnevernsbarn skal ha rett til hjelp fra barnevernet til de er 25 år. Dette er viktig for at vi skal få muligheten til å ha en god overgang mellom barndommen og voksenlivet. Barnevernsbarn har like stort behov som andre barn for å ha noen å kontakte når man lurer på noe. For eksempel, hvordan bytte støvsugerposer, eller håndtere det første inkassovarselet. Det siste ungdommene trenger, er å føle seg som mislykka voksne.

– Det viktigste vi gjør som interesseorganisasjoner er å huske på at det ligger en enorm styrke i hvert eneste barnevernsbarn. Vi må hjelpe barna til å tro på at deres historie gjør dem enormt ressurssterke. Den historien må de eie så godt de klarer. ■

Det viktigste vi gjør som interesseorganisasjoner er å huske på at det ligger en enorm styrke i hvert eneste barnevernsbarn.

FOTO: KATERINA LIEVSKA

Alle barn er ressurssterke og har mye potensiale.

– BARN KAN FÅ EN FREMTID NÅR JEG ER BORTE

– Mange blir forundret over at jeg har skrevet testamente i en alder av noen-og-femti, men det er viktig å gjøre det mens man er ung og oppegående, sier Wonja Pettersen. Hun synes det er godt å tenke på at arven etter henne gir liv når hun er borte.

Tekst Torunn W. Gilje ■ Foto Morten Ødegaard

SOS-fadder Wonja Pettersen (60) vokste opp i et hjem hvor gjestfrihet og det å hjelpe andre var viktige verdier. Det har preget hele livet hennes.

– Jeg vokste opp i et hjem som var fylt med godhet og omsorg. Foreldrene mine var veldig gjestfrie, så det var alltid plass til alle venner og det var mat til alle. Hvis det var noen som trengte hjelp, kom de alltid til min mor og far, de var praktisk anlagt og stilte alltid opp. Så det har jeg fått med meg hjemmefra: kan vi hjelpe til, så gjør vi det.

Fadderbarn i barnehagen

I 1999 begynte hun som styrer i Skøyen Terrasse Barnehage, som akkurat hadde bestemt seg for å få et fadderbarn gjennom SOS-barnebyer.

– Det var veldig etter mitt hjerte. SOS-barnebyer gjør en veldig fin jobb med å ta seg av barn som trenger det i tillegg til å hjelpe barn gjennom familieprogrammene som støtter barna i deres egen familie. Det appellerer til meg at barna får den hjelpen de trenger i familien sin, der de er. Vi har nå fadderbarn i Bolivia og Romania, og vi bruker fadderskapet aktivt i barnehagen. Vi jobber mye med å bli kjent med landene, bruker film og bilder og lærer mye om landet hvor fadderbarna våre kommer fra. Det er fin måte for barn i Norge å lære om barn i andre land. Siden starten har vi

–Jeg nærmer meg 60 år og har ingen arvinger. Og da tenkte jeg at en del av det jeg eier kan gå til SOS-barnebyer.

i barnehagen hatt fire-fem fadderbarn, og jeg bestemte meg for å få et fadderbarn privat også.

Ingen arvinger

Wonja er et sosialt menneske med mange planer for fremtiden, som inkluderer både arbeid, mer tid til venner, turgåing og reising. Men selv om hun ikke har tenkt å legge inn årene ennå, har hun tatt en avgjørelse som handler om livet etter at hun er borte. Hun har skrevet testamente.

–Jeg er blitt 60 år og har ingen arvinger. Og da tenkte jeg at en del av det jeg eier kan gå til SOS-barnebyer.

Ikke for tidlig

Døden er noe mange synes det er vanskelig å snakke om og forholde seg til. Derfor kan det å skrive testamentet, og ikke minst å snakke med sine nærmeste om det, være en utfordring. Men åpenhet rundt ønskene man har, kan også gjøre det lettere for dem som blir igjen. Det kan til og med åpne opp for gode samtaler om døden, savn og ikke minst glede over livet og liv som skal leves videre. Og ifølge Wonja er det å skrive testamente ikke noe som bør utsettes for lenge.

– Mange blir forundret over at jeg har skrevet testamente i en alder av

FOTO: NINA RUUD

Denne familien får støtte gjennom SOS-barnebyers familieprogram.

noen-og-femti, men for meg er det viktig å gjøre det mens jeg ennå er ung og oppegående. Selv om jeg ikke har kjempestore verdier, blir det jo litt igjen etter meg. Og hvis mange støtter, blir det jo mye til sammen. Jeg er veldig glad jeg tok den avgjørelsen. Og det er en avgjørelse jeg tenker flere kan ta, når man ikke har egne barn eller arvinger.

Alt blir ordnet og tatt hånd om

Wonja har stor slekt og en stor vennekrets. Og selv om båndene er tette, synes hun det er godt å tenke på at det er noen andre enn dem som skal ta

hånd om og ordne alt når hun går bort.

– Jeg fikk god hjelp fra SOS-barnebyers advokat, Marianne Blystad. Hun var veldig dyktig, og tenkte på ting jeg ikke hadde tenkt på. På det første møtet spurte hun hvor jeg skulle gravlegges, og da tenkte jeg «oi, ja det skal jeg også», det var noe jeg ikke hadde tenkt på. Nå fikk jeg tatt hånd om det og fant ut hvordan det skal gjøres, og jeg vet at alt er i orden. Det var en god prosess og en fin måte å gjøre det på. Det er god at det er en bobestyrer som ordner opp, og det er godt å vite at alt kommer til å foregå på en ryddig og fin måte.

Gi noen en fremtid

Wonja Pettersen har jobbet med barn hele livet. Hun har mange ganger erfart hvor enormt viktig gode og trygge voksenpersoner er for at barn skal ha det godt og utvikle seg som de skal.

– Ingen barn klarer seg alene, det er veldig viktig å ha personer rundt seg som kan hjelpe en. Jeg liker å hjelpe andre mennesker. Og det er fint å hjelpe til ved å være fadder for et barn i et annet land. Og så hjelper jeg også ved å ha skrevet et testamente slik at barn kan få en bedre fremtid etter at jeg er borte. Det er godt å tenke på. ■

Det appellerer til meg at barna får den hjelpen de trenger i familien sin, der de er.

Arv gir barna håp

Arv er viktige bidrag til SOS-barnebyers arbeid for at barn skal få vokse opp med god omsorg. Mange ønsker å tilgodese en hjertesak i sitt testament og vi får flere henvendelser som handler om dette. Vi har spurt Ragnhild Aarnes, testamentansvarlig i SOS-barnebyer, hvordan SOS-barnebyer jobber med dette.

Er det blitt vanligere å skrive testament og tilgodese humanitære organisasjoner?

– SOS-barnebyer opplever at stadig flere tar kontakt for å høre hvordan man kan tilgodese organisasjonen i sitt testament. Vi oppfordrer alle til å snakke med sine nærmeste om hvilke ønsker de har for arven sin, slik at det ikke blir et stridstema. Barn og ektefeller er sikret arv gjennom pliktdelsarven, men mange har hjertesaker de brenner for. Vi ønsker å informere om muligheten for å gi en del av arven til sine hjertesaker.

Hvorfor testamenterer folk til SOS-barnebyer?

– For mange kan det å opprette testament være med på å skape fred, og være en god måte å sikre at din vilje blir fulgt etter at du er borte. Mange som testamenterer til SOS-barnebyer har vært faddere eller på annen måte engasjert seg i vårt arbeid og ønsker å tilgodese sin hjertesak i sitt testament. Det er også mange enslige mennesker uten nær familie som ønsker at SOS-barnebyer skal arve det de etterlater seg. Har du ingen arvinger etter loven, går arven til Staten hvis du ikke skriver testament. Vi i SOS-barnebyer er takknemlige for gavene vi får, og ikke minst tilliten vi blir vist gjennom testamentariske gaver. Vi har i årenes løp hjulpet mange mennesker, blant annet takket være testamentariske gaver.

Hva kan SOS-barnebyer gjøre med denne typen støtte?

– Hver dag jobber vi for at barn over hele verden får den omsorgen de fortjener. Arv brukes til vårt arbeid for å sikre barn en oppvekst med god og stabil omsorg og beskyttelse, slik at de kan vokse som de skal, få skolegang og utvikle seg til ressurssterke voksne som kan bidra til samfunnet sitt. Vi er glade for at vi kan bruke testamentariske gaver til å skape håp og framtidstro hos mennesker som står i utfordrende situasjoner, og som trenger en utstrakt hånd.

Kan man gi til et spesielt formål?

– Testamentariske gaver til SOS-barnebyer vil i sin helhet gi barn verden over et trygt hjem og en bedre framtid. Hvis du foretrekker å støtte vårt arbeid i Norge, setter vi like stor pris på det. Med din hjelp kan vi gjøre enda mer. Og det er du som bestemmer hvem som skal få glede og nytte av dine eiendeler og penger i fremtiden. Et testament sikrer at dine eiendeler og midler fordeles slik du ønsker. Nøkternhet er en av våre kjerneverdier, og vi legger stor vekt på ansvarlig forvaltning av midlene.

Howdan jobber SOS-barnebyer med arvesaker og testamenter?

– SOS-barnebyer får ofte henvendelser fra personer som ønsker å skrive testament. SOS-barnebyers faste advokat i arvespørsmål, Marianne Heien Blystad, gir råd og hjelp kostnadsfritt til personer som ønsker å tilgodese SOS-barnebyer i sitt testament.

Mange synes det er vanskelig å snakke med sine nærmeste om arv. Men åpenhet rundt ønskene man har, kan gjøre det lettere for dem som blir igjen. Snakk gjerne med barna dine og fortell hvem du gir til og hvorfor. Åpenhet skaper trygghet.

Har du spørsmål om arv og testament, ta kontakt med Ragnhild Aarnes, testamentsansvarlig i SOS-barnebyer. Tlf 23 35 39 00 eller e-post: ragnhild.aarnes@sos-barnebyer.no

Ragnhild Aarnes.

FOTO: MONICA STRØMDAHL

Frykter at familier vil kollapse

FOTO: MAX BASTARD

SOS-barnebyer er bekymret for barna som lever i familier som er i en sårbar situasjon.

I Afrika sør for Sahara blir svært mange barn tatt hånd om av besteforeldrene sine. Korona-viruset har høy dødelighet blant gamle og mennesker med underliggende sykdom, og det er stor fare for at pandemien vil etterlate svært mange barn uten foreldreomsorg.

Tekst **Torunn W. Gilje**

Flere steder i det sørlige Afrika har hiv/aids-epidemien allerede tatt livet av svært mange i foreldregenerasjonen, og halvparten av barna som er uten foreldre blir tatt hånd om av besteforeldre. I SOS-barnebyers familieprogram er det 160 000 barn som blir tatt hånd om av omsorgspersoner over 60 år. I Sør-Afrika er 12 prosent av husholdningene ledet av besteforeldre.

– Vi vet at korona har høy dødelighet blant eldre og mennesker med underliggende sykdom. Når det er så mange barn som er avhengige av besteforeldre og foreldre med dårlig helse, er det stor fare for at denne pandemien vil etterlate seg et høyt antall barn uten omsorg, advarer Sissel Aarak, fungerende generalsekretær i SOS-barnebyer.

Umulig å følge retningslinjer

Det er all grunn til å være ekstra bekymret for de barna som lever i

familier som allerede i utgangspunktet er i en utsatt situasjon, påpeker Aarak.

– Dette er land med et dårlig utbygd og utrustet helsevesen, og hvor mange barn og voksne allerede har en utfordrende helsesituasjon. I tillegg bor folk tett og har dårligere tilgang til vann, noe som gjør det umulig å følge smittevernreglene om hyppig håndvask og avstand.

42 prosent av familiene i familieprogrammene har lav matvaresikkerhet, og økte matvarepriser gjør det vanskelig å dekke barnas behov for mat. Tette og dårlige boforhold og mangel på rent vann gjør det umulig å følge WHO's retningslinjer om avstand og håndvask. Voksne som er avhengige av daglig inntekt for å holde liv i familien, kan heller ikke følge påbud om å holde seg hjemme.

Negative konsekvenser på sikt

I tillegg til de direkte konsekvensene av sykdommen, peker Aarak på at en verdenskrise også vil få alvorlige konsekvenser for barn som lever

i familier som allerede er på bris-tepunktet, og ikke bare i Afrika sør for Sahara

– Vi ser med uro på de langsiktige negative konsekvensene denne verdenskrisen vil få for de barna som trenger vår støtte aller mest. Økonomiske nedgangstider vil ramme den fattige delen av befolkningen på alle verdens kontinenter mye hardere enn oss her hjemme. Derfor er det enormt viktig at Norge, i tillegg til å sikre egen befolkning, også følger utviklingen i andre deler av verden og ikke overlater de som allerede er i en ekstremt sårbar situasjon til seg selv.

Trenger langsiktige tiltak

SOS-barnebyer er til stede i disse områdene og støtter familier som allerede er i en svært sårbar situasjon gjennom våre familieprogram.

– Når pandemien er over vil det være et stort behov for langsiktige tiltak for å sikre barn god omsorg, helsetjenester og ikke minst muligheten til å fullføre skolegangen, avslutter Sissel Aarak. ■

FADDERMØTET

THERESE EGEBAKKEN (22)
STAVANGER

«Å være fadder er kanskje det fineste jeg gjør!»

Therese runder straks sitt første år som fadder, og har allerede blitt fadder for hele tre barn!

– Det er veldig meningsfullt, og er kanskje det fineste jeg gjør! Jeg er fadder til tre barn i tre ulike land i Afrika. Det startet da jeg var på reise og besøkte noen afrikanske venner av meg i fjor. Det var mitt første besøk til kontinentet og jeg møtte den enorme kontrasten fra mitt eget liv i Norge, til den utrygge hverdagen som er realiteten for så mange der. Barn uten foreldre, barn som ufrivillig må være foreldre for søsken, barn som bor på gaten, barn som ikke vet om de får mat hver dag og barn som bor i farlige miljø.

Med halvårlige oppdateringer får Therese innblikk i hverdagen og livene til to gutter fra Zimbabwe og Tanzania, og ei lita jente fra Burkina Faso. I Burkina Faso har Therese det nyeste fadderskapet. I midten av april kom hun fram til at hun bare måtte ha et fadderskap til og slik ble det.

– Turen til Afrika satte livet mitt i perspektiv. Jeg fikk lyst til å hjelpe de som virkelig har utfordringer i livet. Derfor meldte jeg meg som fadder i fjor. For å gjøre noens fremtid lysere. På den måte kan de selv som voksne hjelpe andre igjen. Gjennom et månedlig bidrag hjelper jeg tre barn økonomisk til en bedre fremtid. Å være fadder er det mest meningsfulle jeg bruker penger på. Jeg gleder meg til oppdateringene jeg får. Brevene kommer direkte fra barnebyen og har bilder av barna jeg støtter. Det er skikkelig fint. Nå er jeg i gang med å skrive brev til fadderbarna mine, og så ønsker jeg å besøke dem i fremtiden.

SPØRSMÅL OG SVAR

Bidrar dere med ekstra støtte internasjonalt etter spredningen av koronaviruset?

! Ja. SOS-barnebyer verden over har iverksatt smittetiltak, og i tillegg jobber familieprogrammene for å få ut forsyninger og informasjon om smittevern til familier i lokalsamfunnene. SOS-barnebyer ønsker å støtte flest mulig familier slik at de blir i stand til å kunne gi barna sine god omsorg etter at korona-krisen er over,

og finne gode omsorgsalternativer til barna som har blitt overlatt til seg selv. Takk til alle faddere og donasjonsgivere som gjør dette mulig!

*Har du spørsmål om arbeidet vårt?
Send det til SOS-magasinet ved
maarika.wellnitz@sos-barnebyer.no.*

FOTOREPORTASJE

DAG- SENTERET I PERU

Barnehagebarn i fri lek innendørs. De har løpt rundt i ring, nå ligger de på gulvet for å samle krefter til neste lek.

FOTO: MONICA STRØMDAHL

1

2

3

Familieprogrammet i Lima, Peru sørger for et helhetlig tilbud til barn og familier gjennom dagsenteret som tilbyr barnepass, leksehjelp og kursing av omsorgspersoner i hvordan de kan ta best mulig vare på barna sine. Dagsenterets arbeidsopplæring i både matlaging og ulike håndverkstradisjoner bidrar til at foreldrene kan skaffe seg et levebrød, og barnehagetilbudet gjør at de kan jobbe mens barna blir tatt godt vare på.

Tekst og foto Monica Strømdahl

4

5

6

1. Barnehagebarna har mange tillitsleker. Her har de lang rekke, og bytter på å følge etter lederen rundt i en sirkel til de faller om hverandre.
2. I hagen bak dagsenteret, vekk fra lyden av barn som leker, sitter en gruppe menn i sirkel. De snakker lavmælt sammen. En av kurslederne tar frem en babydukke. Den sender de mellom seg, de snakker til dukken slik de snakker til sitt eget barn. Hensikten er å lære hvordan snakke rolig til sin egen familie.
3. Hvem er tillitsperson og hvem er en fremmed? På slutten av kurset får barna en oppsummering av læreren, en gjennomgang av hva seksuelle overgrep betyr, og hvor grensene går.
4. Flyktninger fra Venezuela på ernæringskurs for nyfødte.
5. Leksehjelp etter skoletid.
6. Førskolebarna samarbeider om å bygge med klosser.

STORT OG SMÅTT

FOTO: OLGA MARIE BRATHAUG

Feiret FN-vedtak mot barnehjem

I februar hadde SOS-barnebyer kakefest sammen med barneorganisasjonene og statsrådene Dag Inge Ulstein og Kjell Ingolf Ropstad. Vi feiret at FN nå har løftet våre barn høyt på verdensagendaen. Dette er en mulighet for oss til å styrke rettsvernet for barn uten foreldre og sørge for at langt flere barn får vokse opp i en familie.

FOTO: MITSUBISHI ELECTRIC

VI ØNSKER OSS FLERE BEDRIFTSFADDERE

Arbeidsplassen din kan gjøre en viktig forskjell. Ønsker dere å bidra på en måte som gir stor effekt, samtidig som engasjementet ikke krever så mye i en travelt arbeidshverdag? Da er bedriftsfadderskap gjennom SOS-barnebyer et godt alternativ. Gjør som Mitsubishi Electric Varmepumper og bli bedriftsfaddere dere også! Send epost til bedrift@sos-barnebyer.no

BLI MED OG FARG NORGE GULT!

Solsikken symboliserer barns fantastiske potensial og deres rett til omsorg, beskyttelse og et trygt hjem. SOS-barnebyer oppfordrer alle til å bli med på solsikkeudgnad og spre blomsterglede på eget bosted. Inviter gjerne skoler, barnehager og andre i eget lokalsamfunn til å bli med å gjøre det samme. Tips om planting og flere solsikkeaktiviteter får dere på våre nettsider: www.sos-barnebyer.no/skole-og-barnehage/solsikkeaktiviteter

SOS-barnebyer driver
2828
programmer
verden over.

VINNER AV ORD-KONKURRANSEN

I forrige utgave av SOS-magasinet spurte vi: **Finner du ti ting som handler om vår?** Vi har trukket en vinner og SOS-hund er på vei til Henning Nilsen. Gratulerer!

Tusen takk til alle som deltok.

Hyggelig stemning i Trondheim

Frivillige i alle aldre på årsmøtet til SOS-barnebyer Sør-Trøndelag. Har du lyst til å vite mer om hva man gjør som frivillig i SOS-barnebyer, se sos-barnebyer.no/frivillig

FOTO: SOS-BARNEBYER

BLI GRASROTGIVER

og støtt vårt arbeid hver gang du spiller hos norsk tipping!

SLIK GJØR DU:

SOS-barnebyer har frivilligforeninger i hele Norge. Ved å gi din grasrotandel til en av våre foreninger gir du en ekstra støtte til vårt arbeid for barn hver gang du tipper. Send SMS med kodeord GRASROTANDELEN <organisasjonsnummer> til 6000.

FINN ORGANISASJONSNUMMERET TIL DIN FYLKESFORENING:

Akershus: 993802905 • Aust-Agder/Agder: 993803200 • Buskerud: 993939064 • Finnmark: 911920514
Hedmark/Innlandet: 994784609 • Hordaland: 993795305 • Møre og Romsdal: 993881201
Nordland: 993802689 • Nord-Trøndelag: 993803022 • Oslo: 993827460 • Rogaland: 993840475
Sogn og Fjordane: 993803537 • Svalbard: 993803065 • Sør-Trøndelag: 993811726
Telemark: 993802697 • Troms: 895606472 • Vestfold: 995080834 • Østfold: 993801534

TAKK TIL ALLE LODD-KJØPERE!

Tusen takk til alle dere som kjøper lodd i Postkodelotteriet! På et drøyt år har lodd-kjøpere bidratt med nesten 11 millioner kroner til SOS-barnebyer. Overskuddet fra lotteriet er et viktig bidrag som gjør en forskjell for barn som trenger trygge og omsorgsfulle voksne rundt seg. Nå kan vi hjelpe enda flere.

FOTO: POSTKODELOTTERIET

24 timer i Mosambik

Møt Tia* (13) som bor i Mosambik, sammen med mor og fem søsken. De er med i SOS-barnebyers familieprogram, for familier som er i en vanskelig situasjon. Bli med på en dag i hennes liv.

Tekst Anne Kahura/Marika Wellnitz ■ Foto Cornel van Heerden

06.30

Det er skoleferie og Tia kan sove lenge. Mamma har stått opp tidlig og dratt på markedet for å selge grønnsaker.

07.00

Tia står opp. Mens mamma er på markedet, må hun passe småsøsknene. Hun starter dagen med å rense de flygende insektene de skal ha til frokost. I regntiden er det mange av dem og de er enkle å fange. Insekter er sunne og rike på proteiner, og en god erstatning for grønnsaker.

*Av hensyn til personvernet er navnene på barna endret.

08.00

Håndvaskrunde før frokost. Barna spiser insektene med «shima», som er en grøt laget av maismel.

09.30

Etter frokosten fortsetter Tia med dagens gjøremål. Hun tar oppvasken og gjør det lille huset rent, mens hun holder øye med de to søsknene sine som leker ute. – Jeg liker å passe på dem, sier Tia.

– Jeg elsker å gå på skole og liker best matte akkurat nå. Jeg drømmer om å bli lærer en dag.

11.00

Neste oppgave på lista hennes er å hente vann. Tia fester lillebroren på ryggen, henter to gule 20-literkanner og går til brønnen. Søsteren Tumani * hjelper til. – Dette vannet er rent, vi bruker det som drikkevann og til matlaging, forklarer Tia.

14.00

Endelig litt leketid. Tia lager små hull bakken ved hjelp av en pinne, og samler noen bittesmå steiner. De leker mata-mata.

15.45

Etter litt hviletid begynner Tia å forberede middag. Hun må hente grønnsaker fra markedet og ber derfor naboen å passe på de minste til hun kommer tilbake. Det har vært kraftig nedbør og veien er våt og gjørmete, men det hindrer ikke Tia fra å utføre oppgaven.

17.00

Det blir fort mørkt når det regner. Tia henter et lite lys. Det hjelper litt når hun skal kutte grønnsaker og koke dem.

18.00

Mamma og storesøster kommer hjem. De hjelper Tia med å lage shima. Etterpå sitter hele familien på en matte og spiser middag. De forteller historier, ler og er glade for å være sammen etter en lang dag. Tia har klart å gjøre alle oppgavene sine, og mamma er fornøyd.

FAKTA OM MOSAMBIK

ANTALL INNBYGGERE:

30 MILLIONER

SPRÅK:

PORTUGISISK

HOVEDSTAD:

MAPUTO

VÅRE PROGRAMMER:

Vi støtter familier, barn og unge. Familier i vanskelig situasjon får støtte gjennom familieprogram i lokalmiljøet. Barn uten omsorg får et nytt hjem i SOS-familier.

VINN SOS-HUNDEN!

I ordleken har vi plassert ti ord som handler om vår. Du finner dem vannrett, loddrett og på tvers.

B	L	O	M	S	T	E	R	Æ	S
P	Å	F	Y	E	W	V	E	C	O
M	A	U	R	Q	E	N	T	N	L
K	A	G	R	I	L	L	M	A	T
B	W	L	V	U	T	P	W	Z	C
U	A	E	S	Ø	L	E	D	A	M
N	K	S	Ø	Y	R	P	C	I	S
A	V	A	R	M	E	T	B	N	X
D	H	N	U	J	B	T	U	R	W
R	E	G	I	Å	K	F	A	R	H

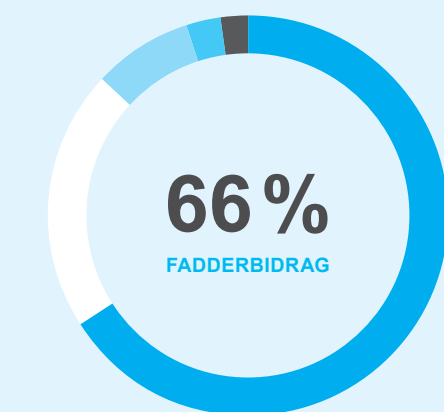
Skriv ned ordene og send dem til konkurranse@sos-barnebyer.no, eller SOS-barnebyer ved Marika Wellnitz, Postboks 733 Sentrum, 0105 Oslo.

Frist: 15. juni 2020

Tallene som teller

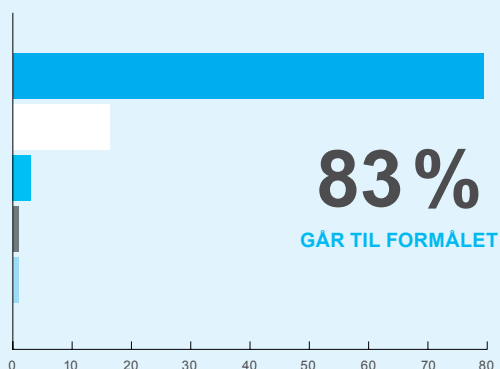
Omsorg i en stabil familie løfter barn, familier og fremtidige generasjoner ut av fattigdom. I SOS-barnebyer ser vi effekten av omsorg hver dag.

INNTEKTER SOS-BARNEBYER NORGE

- Fadderbidrag 66 %
- Andre innsamlede gaver og bidrag 21 %
- Inntektsskapende aktiviteter 8 %
- Tilskudd 3 %
- Finansinntekter 2 %

FORBRUK AV MIDLER SOS-BARNEBYER NORGE

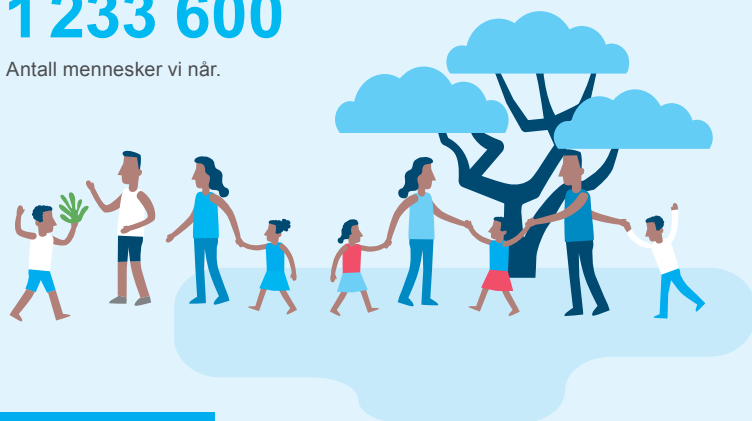

- Til internasjonale program 79 %
- Kostnader til anskaffelse av midler 16 %
- Til nasjonale program 3 %
- Til informasjon og samfunnskontakt 1 %
- Administrasjonskostnader 1 %

OMFANG

1 233 600

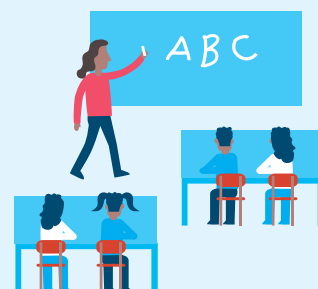
Antall mennesker vi når.

PROGRAM

2 828

Antall programmer vi driver.

SOS
BARNEBYER